

UREDBA KOMISIJE (EU) št. 83/2014**z dne 29. januarja 2014****o spremembi Uredbe (EU) št. 965/2012 o tehničnih zahtevah in upravnih postopkih za letalske operacije v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. februarja 2008 o skupnih predpisih na področju civilnega letalstva in ustanovitvi Evropske agencije za varnost v letalstvu in razveljavitvi Direktive Sveta 91/670/EGS, Uredbe (ES) št. 1592/2002 in Direktive 2004/36/ES ⁽¹⁾ in zlasti člena 8(5) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba Komisije (EU) št. 965/2012 ⁽²⁾ določa tehnične zahteve in upravne postopke za letalske operacije, ki so nadomestili Prilogo III k Uredbi Sveta (EGS) št. 3922/91 ⁽³⁾, razen poddela Q, ki se nanaša na omejitve časa letenja in časa dolžnosti ter zahteve glede počitka.
- (2) V skladu s členom 22(2) Uredbe (ES) št. 216/2008 bi morali izvedbeni predpisi, ki so povezani s časom letenja in časom dolžnosti ter zahtevami glede počitka, prvotno vključevati vse bistvene določbe poddela Q Priloge III k Uredbi (EGS) št. 3922/91, pri čemer bi se morala upoštevati zadnja znanstvena in tehnična dognanja.
- (3) Ta uredba je izvedbeni ukrep iz členov 8(5) in 22(2) Uredbe (ES) št. 216/2008, zato bi bilo treba poddel Q Priloge III k Uredbi (EGS) št. 3922/91 v skladu s členom 69(3) Uredbe (ES) št. 216/2008 črtati. Vendar pa bi bilo treba poddel Q Priloge III k Uredbi (EGS) št. 3922/91 še naprej uporabljati do konca prehodnih obdobj, predvidenih v tej uredbi, in za vrste operacij, za katere niso bili uvedeni nobeni izvedbeni ukrepi.
- (4) Ta uredba ne posega v omejitve in minimalne standarde, ki so že bili vzpostavljeni z Direktivo Sveta 2000/79/ES ⁽⁴⁾, zlasti določbe o delovnem času in prostih dneh, ki bi jih bilo treba za mobilno osebje v civilnem letalstvu vedno upoštevati. Namen določb te uredbe in drugih določb, odobrenih v skladu s to uredbo, ni upravičiti morebitnega zmanjšanja obstoječih stopenj

zaščite za to mobilno osebje. Določbe te uredbe ne izključujejo in ne bi smele posegati v nacionalno socialno zakonodajo in kolektivne pogodbe v zvezi z delovnimi pogoji ter varnostjo in zdravjem pri delu, ki zagotavljajo večjo zaščito.

- (5) Da bi bolje obravnavale določene nacionalne odločitve ali operativne prakse, lahko države članice odstopajo od te uredbe oziroma povezanih certifikacijskih zahtev z uporabo določb s stopnjo varnosti, ki je vsaj enakovredna določbam te uredbe. O morebitnih odstopanjih od uredbe je treba podati uradno obvestilo in jih obravnavati v skladu s členoma 14 in 22 Uredbe (ES) št. 216/2008, ki zagotavljata pregledne in enakopravne odločitve, sprejete na podlagi objektivnih meril.
- (6) Evropska agencija za varnost v letalstvu (v nadaljnjem besedilu: Agencija) je pripravila osnutek izvedbenih predpisov in jih v skladu s členom 19(1) Uredbe (ES) št. 216/2008 v obliki mnenja ⁽⁵⁾ predložila Komisiji.
- (7) Uredbo (EU) št. 965/2012 bi bilo zato treba spremeniti tako, da bo vključevala omejitve trajanja letenja in delovnega časa ter zahtevani čas počitka.
- (8) Ukrepi, predvideni s to uredbo, so v skladu z mnenjem odbora, ustanovljenega s členom 65 Uredbe (ES) št. 216/2008 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Uredba (EU) št. 965/2012 se spremeni:

1. v členu 2 se doda točka 6:

„6. ‚zračne taksi operacije‘ za namene omejitev časa letenja in časa dolžnosti pomenijo storitve komercialnega zračnega prevoza, ki ni redni zračni prevoz, in na zahtevo z letalom z največjim operativnim številom potniških sedežev (MOPSC) do vključno 19.“;

⁽¹⁾ UL L 79, 19.3.2008, str. 1.⁽²⁾ UL L 296, 25.10.2012, str. 1.⁽³⁾ UL L 373, 31.12.1991, str. 4.⁽⁴⁾ UL L 302, 1.12.2000, str. 57.⁽⁵⁾ Mnenje Evropske agencije za varnost v letalstvu št. 04/2012 z dne 28. septembra 2012 za sprejetje uredbe o izvedbenih pravilih glede omejitve trajanja letov in delovnega časa ter zahtevanega časa počitka (FTL) za komercialni zračni prevoz (CAT) z letali (http://www.easa.europa.eu/agency-measures/docs/opinions/2012/04/translations/EASA_2012_00120000_SL_TRA.pdf).

2. člen 8 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„Člen 8

Omejitve časa letenja

1. Za operacije CAT z letali velja poddel FTL Priloge III.

2. Z odstopanjem od odstavka 1 za zračne taksi operacije, nujno medicinsko pomoč in operacije CAT z enim pilotom veljajo člen 8(4) Uredbe (EGS) št. 3922/91 in poddel Q Priloge III k Uredbi (EGS) št. 3922/91 ter z njo povezane nacionalne izjeme, ki temeljijo na ocenah varnostnih tveganj, ki jih izvajajo pristojni organi.

3. Operacije CAT s helikopterji se izvajajo v skladu z nacionalnimi zahtevami.“;

3. vstavi se naslednji člen 9a:

„Člen 9a

Agencija stalno preverja učinkovitost določb v zvezi z omejitvami časa letenja in časa dolžnosti ter zahtevami glede počitka iz prilog II in III. Najkasneje 18. februarja 2019 Agencija pripravi prvo poročilo o rezultatih tega preverjanja.

Preverjanje obsega strokovno znanje in temelji na operativnih podatkih, ki so bili s pomočjo držav članic zbrani v daljšem obdobju po datumu začetka uporabe te uredbe.

S preverjanjem iz odstavka 1 se oceni vpliv na zbranost letalskih posadk vsaj v primerih:

— dolžnosti, ki so daljše od 13 ur, v najugodnejšem času dneva,

— dolžnosti, ki so daljše od 10 ur, v manj ugodnem času dneva,

— dolžnosti, ki so daljše od 11 ur, pri članih posadke, katerih stanje aklimatizacije je neznano,

— dolžnosti z visoko ravniyo sektorjev (več kot šest),

— dolžnosti na poziv, kot sta pripravljenost ali dežurstvo, ki mu sledi dolžnost letenja; in

— motečih razporedov.“;

4. Priloga II se spremeni v skladu s Prilogo I k tej uredbi;

5. Priloga III se spremeni v skladu s Prilogo II k tej uredbi.

Člen 2

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 18. februarja 2016.

Z odstopanjem od drugega odstavka se lahko države članice odločijo, da ne bodo uporabljale določb točke ORO.FTL.205(e) Priloge III k Uredbi (EU) št. 965/2012 in da bodo do 17. februarja 2017 še naprej uporabljale veljavne nacionalne določbe v zvezi s počitkom med letom.

Kadar država članica uporabi določbe tretjega odstavka, o tem obvesti Komisijo in Agencijo ter navede razloge za odstopanje, trajanje takšnega odstopanja in program za izvajanje načrtovanih ukrepov ter njihov časovni raspored.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 29. januarja 2014

Za Komisijo

Predsednik

José Manuel BARROSO

PRILOGA I

V Prilogi II k Uredbi (EU) št. 965/2012 se dodata naslednji točki ARO.OPS.230 in ARO.OPS.235:

„ARO.OPS.230 Opredelitev motečih razporedov

Za namen omejitev trajanja letenja pristojni organ v skladu z opredelitvami „zgodnjega tipa“ in „poznega tipa“ motečih razporedov v točki ORO.FTL.105 Priloge III določi, kateri od teh dveh tipov motečih razporedov se uporablja za vse operatorje v komercialnem zračnem prevozu, ki so pod njegovim nadzorom.

ARO.OPS.235 Odobritev individualnih specifikacijskih shem za čas letenja

- (a) Pristojni organ odobri specifikacijske sheme za čas letenja, ki jih predlagajo operatorji v komercialnem zračnem prevozu, če dokažejo skladnost z Uredbo (ES) št. 216/2008 in poddelom FTL Priloge III k tej uredbi.
 - (b) Kadar specifikacijska shema za čas letenja, ki jo predlaga operator, odstopa od veljavnih certifikacijskih zahtev, ki jih izda Agencija, pristojni organ uporabi postopek iz člena 22(2) Uredbe (ES) št. 216/2008.
 - (c) Kadar specifikacijska shema za čas letenja, ki jo predlaga operator, odstopa od veljavnih izvedbenih predpisov, pristojni organ uporabi postopek, ki je opisan v členu 14(6) Uredbe (ES) št. 216/2008.
 - (d) Po uporabi odobrenih odstopanj se zanje opravi ocena, na podlagi katere se odloči, ali je treba takšna odstopanja potrditi ali spremeniti. Pristojni organ in Agencija opravita neodvisno oceno na podlagi informacij, ki jih predloži operator. Ocena je sorazmerna, pregledna ter temelji na znanstvenih načelih in spoznanjih.“
-

PRILOGA II

Prilogi III k Uredbi (EU) št. 965/2012 se doda poddel FTL:

„PODDEL FTL

OMEJITVE ČASA LETENJA IN ČASA DOLŽNOSTI TER ZAHTEVE GLEDE POČITKA

ODDELEK 1

Splošno

ORO.FTL.100 Področje uporabe

Ta poddel določa zahteve, ki jih morajo izpolniti operator in člani njegove posadke glede omejitve časa letenja in časa dolžnosti ter zahtev glede počitka za člane posadke.

ORO.FTL.105 Opredelitev pojmov

Za namene tega poddela se uporabljajo naslednje opredelitve:

1. ‚aklimatiziran‘ pomeni stanje, v katerem je cirkadialna biološka ura člana posadke prilagojena na časovni pas, v katerem se član posadke nahaja. Za člana posadke se šteje, da je aklimatiziran na časovni pas, ki je od krajevnega časa njegove točke vzleta odmaknjen do dve uri. Kadar se krajevni čas kraja, kjer se delovni čas prične, od krajevnega časa kraja, kjer se delovni čas konča, razlikuje za več kot dve uri, se za izračun najdaljšega dnevnega letalskega delovnega obdobja šteje, da se je član posadke aklimatiziral v skladu z vrednostmi, navedenimi v preglednici 1.

Preglednica 1

Časovna razlika (h) med referenčnim časom in krajevnim časom, kjer član posadke začne naslednji delovni čas	Čas od prijave v referenčnem času				
	< 48	48–71:59	72–95:59	96–119:59	≥ 120
< 4	B	D	D	D	D
≤ 6	B	X	D	D	D
≤ 9	B	X	X	D	D
≤ 12	B	X	X	X	D

‚B‘ pomeni aklimatiziran na krajevni čas odhodnega časovnega pasu;

‚D‘ pomeni aklimatiziran na krajevni čas, v katerem član posadke začne svoj naslednji delovni čas; in

‚X‘ pomeni, da stanje aklimatiziranosti člana posadke ni znano;

2. ‚referenčni čas‘ pomeni krajevni čas v kraju prijave v časovnem pasu, ki je od krajevnega časa odmaknjen do dve uri in na katerega je član posadke aklimatiziran;
3. ‚namestitev‘ za namene pripravljenosti in deljene dolžnosti pomeni miren in udoben prostor, ki ni dostopen javnosti, v katerem je mogoče nadzorovati svetlobo in temperaturo, ki je opremljen z ustreznim pohištvom, ki članu posadke omogoča spanje in ima dovolj zmogljivosti, da se v njem lahko namestijo vsi člani posadke, ki so prisotni v istem času, in v katerem je zagotovljen dostop do hrane in pijače;
4. ‚ustrezna nastanitev‘ za namene pripravljenosti, deljene dolžnosti in počitka pomeni ločeno sobo za vsakega člana posadke, ki se nahaja v mirnem okolju in je opremljena s posteljo, je dovolj prezračena, ima napravo za uravnavanje temperature in jakosti svetlobe ter nudi dostop do hrane in pijače;

5. ‚povečana letalska posadka‘ pomeni letalsko posadko, ki obsega več kot najmanjše število članov, zahtevano za upravljanje zrakoplova, kar omogoča, da vsak član posadke zaradi počitka med letom zapusti dodeljeno delovno mesto in ga nadomesti drug ustrezno usposobljen član posadke;
6. ‚odmor‘ pomeni časovno obdobje med letalskim delovnim obdobjem, krajše od počitka, ki šteje za dolžnost in med katerim član posadke nima nobene naloge;
7. ‚odložena prijava‘ pomeni preložitev načrtovanega letalskega delovnega obdobja (FDP) s strani operatorja, še preden član posadke zapusti svoj kraj počitka;
8. ‚moteč raspored‘ pomeni delovni program člana posadke, na katerem je naveden FDP ali kombinacija več FDP, ki prekinjajo možnost za spanje v optimalnem času, namenjenem za spanje, se začnejo ali končajo v katerem koli delu dneva ali noči in se prekrivajo s katerim koli delom dneva ali noči, v katerem je član posadke prilagojen. Raspored je lahko moteč zaradi zgodnjega začetka, poznega konca ali nočne dolžnosti.
 - (a) ‚zgodnji tip‘ motečega rasporeda pomeni:
 - (i) ‚zgodnji začetek‘ obdobja dolžnosti, ki se začne med 05:00 in 05:59 v časovnem pasu, na katerega je član posadke aklimatiziran; in
 - (ii) ‚pozni konec‘ obdobja dolžnosti, ki se konča med 23:00 in 01:59 v časovnem pasu, na katerega je član posadke aklimatiziran;
 - (b) ‚pozni tip‘ motečega rasporeda pomeni:
 - (i) ‚zgodnji začetek‘ obdobja dolžnosti, ki se začne med 05:00 in 06:59 v časovnem pasu, na katerega je član posadke aklimatiziran; in
 - (ii) ‚pozni konec‘ obdobja dolžnosti, ki se konča med 00:00 in 01:59 v časovnem pasu, na katerega je član posadke aklimatiziran;
9. ‚nočna dolžnost‘ pomeni obdobje dolžnosti, ki se prekriva s katerim koli obdobjem med 02:00 in 04:59 v časovnem pasu, na katerega je posadka aklimatizirana;
10. ‚dolžnost‘ pomeni vsako nalogo, ki jo član posadke opravi za operatorja, vključno z dolžnostjo letenja, administrativnim delom, vodenjem usposabljanja ali udeležbo na usposabljanju, preverjanjem, razporejanjem in nekaterimi elementi pripravljenosti;
11. ‚delovno obdobje‘ pomeni obdobje, ki se začne, ko se mora član posadke na zahtevo operatorja prijaviti ali začeti izvajati svoje dolžnosti, in konča, ko je član posadke brez vseh dolžnosti, vključno z dolžnostmi po letenju;
12. ‚letalsko delovno obdobje (FDP)‘ pomeni obdobje, ki se začne, ko se mora član posadke prijaviti k dolžnosti, ki vključuje sektor ali več sektorjev, in ki se konča, ko zrakoplov dokončno obmiruje in se motorji zaustavijo na koncu zadnjega sektorja, v katerem član posadke deluje kot operativni član posadke;
13. ‚čas letenja‘ pomeni za letala in motorna jadralna letala čas od prvega premika letala z njegovega parkirnega mesta zaradi vzleta do njegove zaustavitve na označenem parkirnem prostoru ter zaustavitve vseh motorjev in propelerjev;
14. ‚domača baza‘ pomeni kraj, ki ga za člana posadke določi operator in na katerem član posadke navadno začne in konča obdobje dolžnosti ali vrsto obdobja dolžnosti ter na katerem operator v normalnih okoliščinah ni odgovoren za nastanitev zadevnega člana posadke;
15. ‚krajevni dan‘ pomeni časovno obdobje, ki traja 24 ur in se začne ob 00:00 po krajevnem času;

16. ‚krajevna noč‘ pomeni časovno obdobje, ki traja 8 ur med 22:00 in 08:00 po krajevnem času;
17. ‚operativni član posadke‘ pomeni člana posadke, ki v zrakoplovu med sektorjem izvaja svoje dolžnosti;
18. ‚pozicioniranje‘ pomeni premestitev neoperativnega člana posadke iz enega kraja v drugega na zahtevo operatorja, ki ne vključuje:
 - časa potovanja od zasebnega kraja počitka do določenega kraja prijave v domači bazi in nazaj ter
 - časa krajevnega prevoza iz kraja počitka v kraj nastopa dolžnosti in nazaj;
19. ‚zmogljivost za počitek‘ pomeni ležišče ali sedež s podporo za noge in stopala, ki je primeren za spanje članov posadke na krovu zrakoplova;
20. ‚dežurstvo‘ pomeni časovno obdobje, v katerem mora biti član posadke na zahtevo operatorja na voljo, da se ga določi za FDP ali pozicionira ali da prevzame katero koli drugo dolžnost, o kateri je obveščen vsaj deset ur vnaprej;
21. ‚obdobje počitka‘ pomeni neprekinjeno, nemoteno in določeno časovno obdobje po oziroma pred dolžnostjo, v katerem je član posadke brez vseh dolžnosti ter ni v pripravljenosti ali dežuren;
22. ‚rotacija‘ je dolžnost ali zaporedje dolžnosti, ki vključuje vsaj eno obveznost letenja, in obdobje počitka zunaj domače baze, ki se začne v domači bazi in konča ob vrnitvi v domačo bazo za čas počitka, kjer operator ni več odgovoren za nastanitev člana posadke;
23. ‚en dan brez dolžnosti‘ za namene upoštevanja določb Direktive Sveta 2000/79/ES (*) pomeni čas brez vseh dolžnosti in pripravljenosti, ki traja en dan in dve krajevni noči ter o katerem se člana posadke obvesti vnaprej. Čas počitka je lahko sestavni del enega dne brez dolžnosti;
24. ‚sektor‘ pomeni del FDP od prvega premika letala z njegovega parkirnega prostora zaradi vzleta do njegove zaustavitve na označenem parkirnem prostoru po pristanku;
25. ‚pripravljenost‘ pomeni vnaprej priglašeno in določeno časovno obdobje, ko mora biti član posadke na zahtevo operatorja na voljo, da se ga določi za letenje ali pozicioniranje ali da prevzame katero koli drugo dolžnost brez vmesnega obdobja počitka;
26. ‚pripravljenost na letališču‘ pomeni pripravljenost, ki se izvaja na letališču;
27. ‚druge pripravljenosti‘ pomenijo pripravljenost bodisi doma ali na ustreznem kraju nastanitve;
28. ‚spodnja faza cirkadialnega ritma (WOCL)‘ pomeni čas med 02:00 in 05:59 v časovnem pasu, na katerega je član posadke aklimatiziran.

ORO.FTL.110 Odgovornosti operatorja

Operator:

- (a) objavi delovne programe dovolj zgodaj, da se članom posadke omogoči načrtovanje ustreznega počitka;
- (b) zagotovi, da je letalsko delovno obdobje posadke načrtovano tako, da članom posadke omogoča zadosten počitek, da lahko v vseh okoliščinah varnostno zadovoljivo opravljajo svoje naloge;
- (c) določi čas prijave, ki omogoča dovolj časa za opravljanje dolžnosti na tleh;
- (d) upošteva razmerje med pogostostjo ter vzorcem letalskih delovnih obdobij in obdobjem počitka ter skupne učinke dolgih delovnih ur v kombinaciji s kratkimi obdobji počitka;
- (e) dolžnosti načrtuje tako, da se preprečijo prakse, ki povzročajo resne motnje uveljavljenih vzorcev spanja/dela, kot je izmenjava dnevnega/nočnega delovnega časa;

(*) UL L 302, 1.12.2000, str. 57.

- (f) izpolnjuje določbe v zvezi z motečimi razporedi v skladu z ARO.OPS.230;
- (g) zagotovi, da je obdobje počitka dovolj dolgo, da člani posadke lahko premagajo utrujenost zaradi predhodnih nalog in se do začetka naslednjega letalskega delovnega obdobja spočijejo;
- (h) načrtuje redna podaljšanja obdobja krepilnega počitka in člane posadke o tem obvesti dovolj zgodaj;
- (i) dolžnosti letenja načrtuje tako, da bodo opravljene v dopustnem letalskem delovnem obdobju, pri čemer upošteva čas, ki je potreben za dolžnosti pred letom, sektor in čas obračanja letala;
- (j) spremeni razpored oziroma razporeditev posadke, če dejanska operacija najdaljše letalsko delovno obdobje presega pri več kot 33 % vseh dolžnosti letenja na navedenem razporedu v okviru načrtovane sezone.

ORO.FTL.115 Odgovornosti člana posadke

Člani posadke:

- (a) izpolnjujejo točko CAT.GEN.MPA.100 (b) Priloge IV (del CAT) in
- (b) čim boljše izkoristijo zagotovljene možnosti in zmogljivosti za počitek ter svoje obdobje počitka ustrezno načrtujejo in izkoristijo.

ORO.FTL.120 Obvladovanje tveganj zaradi utrujenosti (FRM)

- (a) Kadar ta poddel ali veljavne certifikacijske zahteve zahtevajo FRM, operator vzpostavi, izvaja in vzdržuje FRM kot sestavni del svojega sistema upravljanja. FRM zagotavlja skladnost s ključnimi zahtevami iz točk 7.f, 7.g in 8.f Priloge IV k Uredbi (ES) št. 216/2008. FRM se opiše v operativnem priročniku.
- (b) Vzpostavitev, izvajanje in vzdrževanje FRM zagotavljajo nenehne izboljšave splošne uspešnosti FRM ter vključujejo:
 - 1. opis filozofije in načel operatorja v zvezi s FRM, tj. politike FRM;
 - 2. dokumentacijo o postopkih FRM, vključno s postopkom seznanjanja članov osebja z njihovimi odgovornostmi in postopkom za spremembo te dokumentacije;
 - 3. znanstvena načela in spoznanja;
 - 4. postopek prepoznavanja nevarnosti in ocene tveganja, ki omogoča obvladovanje operativnih tveganj operatorja, ki so posledica stalne utrujenosti člana posadke;
 - 5. postopek zmanjševanja tveganj, ki omogoča takojšnje izvajanje popravnih ukrepov, ki so potrebni, da lahko operator učinkovito zmanjša tveganja, ki so posledica utrujenosti članov posadke, in da s takšnimi ukrepi lahko zagotavlja stalno spremljanje in redno ocenjevanje zmanjševanja tveganj zaradi utrujenosti;
 - 6. postopki zagotavljanja varnosti v okviru FRM;
 - 7. postopki spodbujanja FRM.
- (c) FRM ustreza specifikacijski shemi za trajanje letenja, velikosti operatorja ter naravi in zapletenosti njegovih dejavnosti ob upoštevanju nevarnosti in povezanih tveganj, ki so značilni za te dejavnosti in veljavno specifikacijsko shemo za čase letenja.
- (d) Operator sprejme ukrepe za blažitev, kadar postopek zagotavljanja varnosti v okviru FRM pokaže, da zahtevana raven varnostni ni ohranjena.

ORO.FTL.125 Specifikacijske sheme za čas letenja

- (a) Operatorji vzpostavijo, izvajajo in vzdržujejo specifikacijske sheme za čas letenja, ki ustrezajo vrstam izvajanih operacij in so skladne z Uredbo (ES) št. 216/2008, tem poddelom in drugo veljavno zakonodajo, vključno z Direktivo 2000/79/ES.

- (b) Specifikacijske sheme za čas letenja, vključno s povezanimi FRM, kadar je to potrebno, pred izvajanjem odobri pristojni organ.
- (c) Za dokazovanje skladnosti z Uredbo (ES) št. 216/2008 in tem poddelom operator uporabi veljavne certifikacijske zahteve, ki jih sprejme Agencija. Če pa operator želi v skladu s členom 22(2) Uredbe (ES) št. 216/2008 uveljaviti odstopanje od certifikacijskih zahtev, pred izvajanjem pristojnemu organu predloži popoln opis načrtovanega odstopanja. Opis vključuje vse spremembe priročnikov ali postopkov, ki bi lahko bile pomembne, ter oceno, ki dokazuje izpolnjevanje zahtev Uredbe (ES) št. 216/2008 in tega poddela.
- (d) Za namene točke ARO.OPS.235(d) operator v dveh letih od začetka izvajanja odstopanja zbere podatke v zvezi z odobrenim odstopanjem in te podatke analizira na podlagi znanstvenih načel z namenom, da oceni učinke odstopanja na utrujenost letalske posadke. Takšno analizo v obliki poročila predloži pristojnemu organu.

ODDELEK 2

Operatorji v komercialnem zračnem prevozu**ORO.FTL.200 Domača baza**

Operator vsakemu članu posadke določi domačo bazo.

ORO.FTL.205 Letalsko delovno obdobje (FDP)

(a) Operator:

- opredeli čase prijav, ki so ustrezni za vsako posamezno operacijo, ob upoštevanju ORO.FTL.110(c);
- določi postopke, ki opredeljujejo, kako naj poveljnik zrakoplova v posebnih okoliščinah, ki bi lahko povzročile hudo utrujenost, po posvetovanju z zadevnimi člani posadke skrajša dejanski FDP in/ali podaljša obdobje počitka, da bi odpravil morebitne škodljive učinke na varnost letenja;

(b) Najdaljši osnovni dnevni FDP.

- Najdaljši dnevni FDP brez uporabe podaljšanj za aklimatizirane člane posadke je v skladu z naslednjo preglednico:

Preglednica 2

Najdaljši dnevni FDP – aklimatizirani člani posadke

Začetek FDP v referenčnem času	1–2 sektorja	3 sektorji	4 sektorji	5 sektorjev	6 sektorjev	7 sektorjev	8 sektorjev	9 sektorjev	10 sektorjev
0600–1329	13:00	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00
1330–1359	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00
1400–1429	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
1430–1459	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
1500–1529	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
1530–1559	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00
1600–1629	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00
1630–1659	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00	09:00
1700–0459	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00	09:00
0500–0514	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
0515–0529	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
0530–0544	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
0545–0559	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00

2. Kadar je stanje aklimatiziranosti članov posadke neznano, je najdaljši dnevni FDP v skladu z naslednjo preglednico:

Preglednica 3

Člani posadke, katerih stanje aklimatiziranosti je neznano

Najdaljši dnevni FDP po sektorjih						
1–2	3	4	5	6	7	8
11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00

3. Najdaljši dnevni FDP, kadar je stanje aklimatiziranosti članov posadke neznano, operator pa izvaja FRM, je v skladu z naslednjo preglednico:

Preglednica 4

Člani posadke, katerih stanje aklimatiziranosti je neznano, ob izvajanju FRM

Vrednosti v spodnji preglednici se lahko uporabljajo pod pogojem, da operator v okviru FRM nenehno spremlja, ali je zahtevana raven varnostni ohranjena.

Najdaljši dnevni FDP po sektorjih						
1–2	3	4	5	6	7	8
12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00

- (c) FDP z različnimi časi prijave za letalsko posadko in kabinsko posadko.

Kadar kabinska posadka za prejetje navodil pred letom za isti sektor ali vrsto sektorjev potrebuje več časa kot letalska posadka, se lahko FDP kabinske posadke podaljša za razliko v času prijave med kabinsko posadko in letalsko posadko. Razlika je lahko največ eno uro. Najdaljši dnevni FDP za kabinsko posadko izhaja iz časa, v katerem letalska posadka prijavi svoj FDP, vendar se začne v času prijave kabinske posadke.

- (d) Najdaljši dnevni FDP za aklimatizirane člane posadke s podaljšanji in brez počitka med letom.

1. Najdaljši dnevni FDP se lahko podaljša za največ eno uro in največ dvakrat v katerih koli zaporednih sedmih dnevih. V navedenem primeru:

(i) se najkrajše obdobje počitka pred letom in po letu podaljša za dve uri ali pa

(ii) se obdobje počitka po letu podaljša za štiri ure.

2. Kadar se podaljšanja uporabijo za zaporedne FDP, morata biti dodatna počitka pred letom in po letu med dvema podaljšanima FDP iz pododstavka 1 zagotovljena drug za drugim.

3. Podaljšanje se načrtuje vnaprej in se omeji na največ:

(i) pet sektorjev, kadar se WOCL ne prekriva, ali

(ii) štiri sektorje, kadar se WOCL prekriva za dve uri ali manj, ali

(iii) dva sektorja, kadar se WOCL prekriva za več kot dve uri.

4. Podaljšanje najdaljšega osnovnega dnevnega FDP brez počitka med letom se ne združuje s podaljšanji, do katerih pride zaradi počitka med letom ali deljene dolžnosti v istem obdobju dolžnosti.

5. V specifikacijskih shemah za čas letenja se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, opredelijo omejitve podaljšanj najdaljšega osnovnega dnevnega FDP, pri čemer se upošteva:
- (i) število preletenih sektorjev in
 - (ii) prekrivanje z WOCL.
- (e) Najdaljši dnevni FDP s podaljšanji zaradi počitka med letom
- V specifikacijskih shemah za čas letenja se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, opredelijo pogoji za podaljšanje najdaljšega osnovnega dnevnega FDP s počitkom med letom, pri čemer se upošteva:
- (i) število preletenih sektorjev;
 - (ii) najkrajši čas počitka med letom, dodeljen vsakemu članu posadke;
 - (iii) vrsto zmogljivosti za počitek med letom; in
 - (iv) povečanje osnovne letalske posadke.
- (f) Nepredvidene okoliščine med letalskimi operacijami – presoja poveljnika zrakoplova
1. Pogoji za spremembo omejitev dolžnosti letenja, obdobja dolžnosti in obdobja počitka s strani poveljnika zrakoplova v primeru nepredvidenih okoliščin pri letalskih operacijah, ki se začnejo ob času prijave ali po njem, morajo izpolnjevati naslednje zahteve:
 - (i) najdaljši dnevni FDP na podlagi uporabe točk (b) in (e) točke ORO.FTL.205 ali točke ORO.FTL.220 se ne sme podaljšati za več kot dve uri, razen če se ne poveča letalska posadka – v tem primeru se najdaljše dovoljeno letalsko delovno obdobje lahko podaljša za največ tri ure;
 - (ii) če se v zadnjem sektorju znotraj FDP po vzletu pojavijo nepredvidene okoliščine, ki povzročijo prekoračitev dovoljenega podaljšanja, se lahko nadaljuje let do predvidenega namembnega letališča ali nadomestnega letališča; in
 - (iii) čas počitka po FDP se lahko skrajša, vendar nikoli ne sme biti krajši od deset ur.
 2. Poveljnik zrakoplova v primeru nepredvidenih okoliščin, ki bi lahko povzročile hudo utrujenost, skrajša dejansko letalsko delovno obdobje in/ali podaljša obdobje počitka, da bi odpravil morebitne škodljive učinke na varnost letenja.
 3. Poveljnik zrakoplova se pred sprejetjem sprememb iz pododstavkov 1 in 2 posvetuje z vsemi člani posadke glede njihove stopnje zbranosti.
 4. Poveljnik zrakoplova operaterju predloži poročilo, kadar koli se po njegovi presoji podaljša FDP ali skrajša obdobje počitka.
 5. Kadar podaljšanje FDP ali skrajšanje obdobja počitka presega eno uro, operator en izvod poročila, ki mu mora dodati svoje pripombe, pošlje pristojnemu organu najpozneje 28 dni po dogodku.
 6. Operator za odločanje po lastni presoji, ki je opisano v tej določbi, uvede nekaznovalni postopek in ga opiše v operativnem priročniku.
- (g) Nepredvidene okoliščine v letalskih operacijah – odložena prijava
- Operator v operativnem priročniku vzpostavi postopke za odloženo prijavo v primeru nepredvidenih okoliščin v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije.

ORO.FTL.210 Časi letenja in obdobje dolžnosti

(a) Skupna obdobja dolžnosti, za katera je lahko razporejen član posadke, ne presega:

1. 60 ur dolžnosti v katerih koli zaporednih 7 dneh;
2. 110 ur dolžnosti v katerih koli zaporednih 14 dneh; in
3. 190 ur dolžnosti v katerih koli zaporednih 28 dneh, ki so čim bolj enakomerno razporejene preko celotnega obdobja.

(b) Skupni čas letenja za sektorje, na katere je posamezni član posadke razporejen kot operativni član posadke, ne presega:

1. 100 ur časa letenja v katerih koli zaporednih 28 dneh;
2. 900 ur časa letenja v katerem koli koledarskem letu; in
3. 1 000 ur časa letenja v katerih koli zaporednih 12 koledarskih mesecih.

(c) Dolžnosti po letenju se štejejo za obdobje dolžnosti. Operator v svojem operativnem priročniku določi najkrajše časovno obdobje za dolžnosti po letu.

ORO.FTL.215 Pozicioniranje

Če operator pozicionira člana posadke, velja naslednje:

- (a) pozicioniranje po prijavi, vendar pred začetkom letalske operacije, se šteje kot FDP, vendar se ne šteje kot sektor;
- (b) ves čas, porabljen za pozicioniranje, se šteje za obdobje obveznosti.

ORO.FTL.220 Deljena dolžnost

Pogoji za podaljšanje osnovnega najdaljšega dnevnega FDP zaradi odmora na tleh so v skladu z naslednjim:

(a) v specifikacijskih shemah za čas letenja se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, opredelijo naslednji elementi za deljeni delovni čas:

1. najkrajše trajanje odmora na tleh in
2. možnost podaljšanja FDP, predpisanega v točki ORO.FTL.205(b), ob upoštevanju trajanja odmora na tleh, zmogljivosti, ki so članom posadke namenjene za počitek na tleh, in drugih ustreznih dejavnikov;

(b) odmor na tleh se v celoti šteje za FDP;

(c) deljena dolžnost ne sme slediti skrajšanemu počitku.

ORO.FTL.225 Pripravljenost in dolžnosti na letališču

Če operator člane posadke razporedi za pripravljenost ali katero koli dolžnost na letališču, se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, uporablja naslednje:

(a) pripravi se delovni program pripravljenosti in dolžnosti na letališču ter opredelita začetni in končni čas pripravljenosti, ki se zadevnim članom posadke sporočita vnaprej, da se jim omogoči načrtovanje ustreznega počitka;

(b) član posadke je v pripravljenosti na letališču od prijave na prijavnem mestu do konca časa pripravljenosti na letališču, o katerem je bil obveščen;

(c) pripravljenost na letališču se v celoti šteje za delovni čas za namene točk ORO.FTL.210 in ORO.FTL.235;

(d) katera koli dolžnost na letališču se v celoti šteje za obdobje dolžnosti, FDP pa začne teči od časa prijave v okviru dolžnosti na letališču;

- (e) operator zagotovi nastanitev za člane posadke, ki so v pripravljenosti na letališču;
- (f) v specifikacijskih shemah za čas letenja so določeni naslednji elementi:
1. najdaljši čas katere koli pripravljenosti;
 2. vpliv pripravljenosti na najdaljši FDP, ki se lahko dodeli, ob upoštevanju zmogljivosti, ki so na voljo članu posadke za počitek, in drugih ustreznih dejavnikov, kot so:
 - potreba po takojšnji pripravljenosti člana posadke,
 - poseganje pripravljenosti v spanje in
 - zadostno obveščanje, da bi se zagotovila možnost za spanje med klicem na dolžnost in dodeljenim FDP;
 3. najkrajše obdobje počitka, ki sledi pripravljenosti in ki mu ne sledi dodelitev FDP;
 4. kako se čas pripravljenosti, razen pripravljenosti na letališču, šteje za namene skupnega obdobja dolžnosti.

ORO.FTL.230 Dežurstvo

Če operator člana posadke razporedi za dežurstvo, v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, veljajo naslednje zahteve:

- (a) določi se delovni program dežurstva;
- (b) v specifikacijskih shemah za čas letenja se določijo naslednji elementi:
1. najdaljše trajanje vsakega posameznega obdobja dežurstva;
 2. število zaporednih dni dežurstva, ki se jih lahko dodeli članu posadke.

ORO.FTL.235 Obdobja počitkov

- (a) Najkrajše obdobje počitka v domači bazi

1. Najkrajše obdobje počitka, ki ga je treba zagotoviti pred začetkom FDP v domači bazi, mora trajati vsaj tako dolgo kot predhodno obdobje dolžnosti ali 12 ur, kar traja dlje.
2. Z odstopanjem od točke 1 velja najkrajši počitek iz točke (b), če operator članu posadke v domači bazi zagotovi ustrezno nastanitev.

- (b) Najkrajše obdobje počitka zunaj domače baze

Najkrajše obdobje počitka, ki ga je treba zagotoviti pred začetkom FDP zunaj domače baze, mora trajati vsaj tako dolgo kot predhodno obdobje dolžnosti ali deset ur, kar traja dlje. Ta čas vključuje osemurno možnost za spanje ter čas potovanja in druge fiziološke potrebe.

- (c) Skrajšano obdobje počitka

Z odstopanjem od točk (a) in (b) lahko specifikacijske sheme za čas letenja skrajšajo najkrajše obdobje počitka, pri čemer se v skladu s certifikacijskimi zahtevami, ki veljajo za določeno vrsto operacije, upoštevajo naslednji elementi:

1. najkrajše skrajšano obdobje počitka,
2. podaljšanje naslednjega obdobja počitka in
3. skrajšanje FDP po skrajšanem počitku.

(d) Redno podaljšana obdobja krepilnega počitka

Specifikacijske sheme za čas letenja določajo redna podaljšana obdobja krepilnega počitka kot protiutež kopičenju utrujenosti. Najkrajše redno podaljšanje obdobje krepilnega počitka znaša 36 ur in vključuje dve krajevni noči, med koncem enega podaljšanega obdobja krepilnega počitka in začetkom naslednjega podaljšanega obdobja krepilnega počitka pa nikoli ni več kot 168 ur. Redno podaljšanje obdobja krepilnega počitka se dvakrat na mesec podaljša na dva krajevna dneva.

(e) Specifikacijske sheme za čas letenja v skladu z veljavnimi specifikacijskimi zahtevami določajo dodatno obdobje počitka kot protiutež za:

1. vpliv razlik v časovnih pasovih in podaljšanja FDP;
2. dodatno nakopičeno utrujenost zaradi motečih razporedov in
3. spremembo domače baze.

ORO.FTL.240 Prehranjevanje

(a) Med FDP se zagotovi možnost za zaužitje hrane in pijače, da se prepreči kakršno koli zmanjšanje sposobnosti člana posadke za izvajanje nalog, zlasti če FDP presega šest ur.

(b) Operator v operativnem priročniku določi, kako se zagotovi prehranjevanje članov posadke med FDP.

ORO.FTL.245 Zapisi o domači bazi, časih letenja, obdobjih dolžnosti in obdobjih počitka

(a) Operator za obdobje 24 mesecev hrani:

1. posamezne zapise za vsakega člana posadke, vključno s:
 - (i) časi letenja;
 - (ii) začetkom, trajanjem in koncem vsakega obdobja dolžnosti in FDP;
 - (iii) obdobji počitka in dnevi brez vseh dolžnosti ter
 - (iv) dodeljeno domačo bazo.
2. Poročila o podaljšanjem letalskem delovnem obdobju in skrajšanem obdobju počitka.

(b) Operator na zahtevo zagotovi izvode individualnih zapisov o časih letenja, obdobjih dolžnosti in obdobjih počitka:

1. zadevnemu članu posadke in
2. drugemu operatorju v zvezi s članom posadke, ki je ali bo član posadke zadevnega operatorja.

(c) Zapisi iz točke CAT.GEN.MPA.100(b)(5) v zvezi s člani posadke, ki opravljajo dolžnosti za več kot enega operatorja, se hranijo 24 mesecev.

ORO.FTL.250 Usposabljanje za obvladovanje utrujenosti

(a) Operator članom posadke, osebju za pripravo in vzdrževanje delovnih programov posadke in ustreznemu vodstvenemu osebju zagotovi začetno in redno usposabljanje za obvladovanje utrujenosti.

(b) To usposabljanje sledi programu usposabljanja, ki ga določi operator in je opisan v operativnem priročniku. Program usposabljanja obsega možne vzroke in učinke utrujenosti ter ukrepe za odpravo utrujenosti.“